

CUPRINS

<i>Prefață</i>	9
----------------------	---

1. **Bref istoric**

1.1. Momente fundamentale în dezvoltarea logicii	11
1.2. Concepții despre logică și concepția curentă despre logică ...	17
1.3. Logica formală și filosofia logicii	17
1.4. Logica formală și teoria științei	18
1.5. Logica deductivă și logica inductivă	18
1.6. Limbaj și metalimbaj, logică și metalogică	19
1.7. Logica standard a epocii contemporane. Noile logici	19
1.8. Utilizările logicii	23

2. **Logica propozițiilor**

2.1. Introducere	24
2.2. Sintaxa logicii propozițiilor	26
2.3. Semantica logicii propozițiilor	28
2.3.1. Negația	30
2.3.2. Conjunția	31
2.3.3. Disjuncția inclusivă (alternativitatea)	32
2.3.4. Relații logice dintre conjuncție și disjuncția inclusivă	33
2.3.5. Implicația (condiționalul)	34
2.3.6. Echivalența (bicondiționalul)	36
2.3.7. Disjuncția exclusivă (excluderea alternativelor)	38
2.3.8. Incompatibilitatea	39
2.3.9. Rejecția	39
2.3.10. Excepția, replicația și negația ei	40
2.4. Pătratul logic în logica propozițiilor	41
2.5. Tipuri celebre de inferențe (scheme elementare de deducție în logica propozițiilor)	42
2.6. Erori formale specifice inferențelor deductive	44

2.7. Alte reguli (legi) în logica propozițiilor	44
2.8. Problema deciziei în logica propozițiilor	45
2.8.1. Metoda tabelelor de adevăr	46
2.8.2. Metoda raționamentelor prescurtate	48
2.8.3. Metoda lui Quine	50
2.8.4. Metoda formelor normale	52
2.8.5. Metoda deducției naturale	54
2.8.6. Metoda axiomatizării	58
2.8.6.1. Axiomatizarea intuitivă	59
2.8.6.2. Axiomatizarea neformalizată	59
2.8.6.3. Axiomatizarea formalizată	59

3. Logica propozițiilor de predicție. Silogistica

3.1. Un alt gen de propoziții și raționamente	63
3.2. Raporturi logice între propoziții categorice. Pătratul logic ...	67
3.3. Distribuirea termenilor	69
3.4. Inferențe imediate cu propoziții categorice	70
3.5. Structura silogismului categoric	73
3.6. Figuri și moduri silogistice	74
3.7. Condiții de validitate	74
3.8. Metode de verificare a validității silogismelor	76
3.8.1. Metoda reducerii directe	76
3.8.2. Metoda reducerii indirecte	78
3.8.3. Metoda diagramelor Euler	79
3.8.4. Metoda diagramelor Venn	82
3.8.5. Metoda distribuirii termenilor	85
3.8.6. Metoda aplicării regulilor generale ale silogismului ..	86
3.8.7. Metoda aplicării regulilor speciale ale fiecărei figuri silogistice	86
3.9. Forme eliptice și compuse ale silogismului	87
3.10. Silogistica cu propoziții categorice singulare	91
3.11. Alte tipuri de silogisme	92

4. Raționamente nedeductive

4.1. Inferențele inductive	95
4.1.1. Inducția completă (totalizantă)	96
4.1.2. Inducția incompletă (amplificatoare)	97
4.1.3. Inducția prin simpla enumerare	99
4.1.4. Inducția prin eliminare	100

4.2. Inferența de la singular la singular	102
4.3. Inducție, deducție, reducție	103
4.4. Inducția cauzală	104
4.5. Metodele de cercetare inductivă	105
4.5.1. Metoda concordanței	106
4.5.2. Metoda diferențelor	107
4.5.3. Metoda combinată a concordanței și a diferențelor (metoda indirectă a diferenței)	108
4.5.4. Metoda variațiilor concomitente	110
4.5.5. Metoda reziduurilor (rămășițelor)	111
4.6. Erori neformale specifice inferențelor inductive	112
4.7. Analogia	113
<i>Bibliografie selectivă</i>	117

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2007
Editură acreditată de Ministerul Educației și Cercetării
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CAZACU, AUREL

Introducere în logica formală / Aurel M. Cazacu - București,
Editura Fundației *România de Mâine*, 2007

Bibliogr.

ISBN 978-973-163-005-2

164(075.8)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului revine exclusiv
autorului/autorilor*

Redactor: Octavian CHEȚAN
Tehnoredactor: Marcela OLARU
Coperta: Marilena BĂLAN

Bun de tipar: 19.11.2007; Coli tipar: 7,5
Format: 16/61×86

Editura Fundației *România de Mâine*
Bulevardul Timișoara nr.58, București, Sector 6
Tel./Fax: 021/444.20.91; www.spiruharet.ro
e-mail: contact@edituraromaniademaine.ro

REZUMAT

În lucrarea *Introducere în logica formală*, autorul și-a propus să vină în întâmpinarea tuturor cititorilor dornici de o reală inițiere în studiul formal al inferențelor deductive și inductive. În vederea concretizării și eficientizării acestui deziderat, autorul și-a fixat câteva ținte de atins:

- inițierea în logica contemporană și recuperarea într-o viziune modernă a logicii tradiționale, clasice;
- formarea competențelor tehnice de analiză logică;
- accesibilizarea metodelor și instrumentelor de raționalizare formalistă a limbajului;
- conștientizarea și asimilarea dimensiunii raționale și discursive a logicii;
- exersarea și potențarea abilităților intelectuale de care avem nevoie în practica argumentativă.

După o scurtă, dar densă introducere istorică, în următoarele două capitole textul îl conduce pe cititor prin labirintul construcțiilor abstracte și *a priori* ale inferențelor deductive, cu propoziții compuse și propoziții simple de predicție (propoziții categorice).

În ultimul capitol, cititorul este îndrumat spre raționamentele *a posteriori*, cu precădere inferențele inductive și analogice, pentru a spori plauzibilitatea ideilor pe care le susținem.

În afară de exercițiul logic în sine, aplicațiile numeroase și atent selectate, explicațiile clare și concise, dublarea diferitelor forme propoziționale sau inferențiale cu numeroase reprezentări intuitive (grafice, diagrame, tabele ș.a.) și, nu în ultimul rând, repetatele atenționări ca cititorul să nu se aventureze pe solul mlăștinos al inferențelor eronate vor produce reale satisfacții și reconfirmă necesitatea logicii ca reper și sprijin rațional pentru susținerea ideilor.